

SABIR, ŞÜKÜR, AFFETME VE CENNETİ KAZANMAK

Cumanız mübarek olsun!

Allah bu mübarek, sevaplı, nurlu günün hayrından, bereketinden en güzel tarzda hissemend olmayı edebilmeyi cümlenize nasip eylesin.

Bugünkü sohbetimde hadîs-i şerîflerin içinden umumi esasları anlatan üç tanesini size açıklamak istiyorum.

Büyük alim İmam Beyhakî'nin rivayet ettiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz hazretleri şöyle buyurmuşlar:

مَنْ ابْتُلِيَ فَصَبَرَ، وَأُعْطِيَ فَشَكَرَ، وَظَلِمَ فَغَفَرَ، وَظَلَمَ
فَاسْتَغْفَرَ أَوْلِيَّكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ.

Meni'btüliye fe-sabera ve u'tiye fe-şekere ve zaleme fe-stağfere ülâike lehümü'l-ennü ve hüm mühtedûn.

Sadaka Resûlullah.

Bakın! Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in sözleri ne kadar güzel!

Aynı zamanda müzikalitesi var, secileri var. Şiir gibi ama en güzeli; kelamının, kelimelerinin altında yatan derin mânaların güzelliği var hiç şüphesiz. Hadîs-i şerîflerden biliyoruz; Allah'ın lütfuyla Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bu kadar küçük bir satırın içine, bu kadar az kelime ile ne kadar büyük mânalar sığdırmış. Az sözle çok mâna ifade etmek kabiliyeti, Peygamber Efendimiz'e Allah tarafından bir bağış olarak ikram olunmuş. Çok güzel bir hal. Bunların bizim için güzelliği; kolayca hatırımızda tutabiliriz, ezberleyebiliriz. Tabi mânasına riayet etmemiz daha kolay olur.

Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz ne buyuruyor?

Açıklamaya başlayalım.

Menü'btiliye fe-sabera.

Hani insanlar bazen hastalanırlar, başlarına sıkıntılar belalar gelir, çeşitli üzücü durumlara düşebilirler. İnsanlık hâli, buna “dünya hayatı” diyoruz. Bunların hepsini gönderen, kaderimize alnımıza yazan, Allahu Teâlâ hazretleri. İmtihan için kullarını çeşitli durumlara düşürüyor ve davranışlarına göre

onları mükâfatlandırıyor. Peygamber Efendimiz;

“Kim böyle bir hastalığa tutulur, bir belaya mâruz kalır, üzücü bir duruma düşerse.” diyor.

Bu durumda bir müslümanın ne yapması lazım?

Sabretmesi lazım.

Fe-sabera. “Sabretmesi” lazım. Dinimizin çok çok önemli bir yönü, sabredince müslümanın sevap almasıdır. Onun için “Dinin yarısı sabırdır, yarısı şükürdür.” denilmiştir. Amanlı hastalık olur, amansız hastalık olur. Öldürücü hastalık, geçici hastalık, büyük veya küçük sıkıntı, üzüntü, üzücü olaylar veyahut haksız muameleler, mâli bir takım sıkıntılar; Arapça’da bunların hepsine “iptila” deniliyor. Allah tarafından insan onlara mübtela kılınmış oluyor. Bu bir imtihan. Bunların karşısında müslüman sabredercek. Sabrederse dört tane şey söyleyecek Efendimiz. Sonunda işte böyle yapabilen insanlar için buyuruyor ki:

Ülâike lehümü’l-emn. “Onlar emniyet içinde olacaklar.”

Nerede emniyet içinde olacaklar?

Âhirette emniyet içinde olacaklar. Allah'ın kahrından, gazabından, cehennemden uzak olacaklar, cennetine girmiş olacaklar, huzur ve emniyet içinde olacaklar.

Lehüm mühtedûn. “Onlar, kendilerine hidayet üzere yürümek nasip olmuş kimselerdir ve cennette, âhirette Allah'ın büyük ikramlarına ulaşması kolaylaştırılmış kimselerdir.” buyuruyor.

a. Sabır, Şükür ve Affetmenin Ödülleri

Birincisi; eğer başımıza üzücü bir olay gelmişse “sabredelim” diye sabır konusunda.

Menü’btiliye fe-sabara. “Kim ki Allah tarafından bir şeye müptela kılınırsa, hayatında üzücü bir şeyle karşılaştırılırsa ve sabrederse.” *Ve u’tiye fe-şekere.* “Eğer kendisine bir nimet verilmişse; bir mevki, bir makam, bir para, bir evlat, güzel ve sevindirici bir durum; maddî mânevî, görünür görünmez, dünyevî uhrevî bir ikram, bir güzel şey verilmişse.” *Fe-şekere.* “O zaman da ona şükrederse...”

Müslümanın davranışlarının önemli bir bölümü de budur. Müptela olursa sabreder, nimete mazhar olursa şükreder. Bir şeye müptela olur sabrederse, kendisine bir şey ikram olunur, verilir, Allah tarafından ona da; “Çok şükür yâ Rabbi!” der, şükredebilirse;

Ve zulime fe-ğafere. “Kendisine zulmedilir haksız muamele yapılır da affederse.”

Zulüm çeşitli şekillerde olabilir. Çok geniş bir kavram. “Nâhak yere, haksız yere insana ters bir muamele yapmak” demek. Bu, yaralamaya, öldürmeye kadar gider. Malına ait bir haksızlık olabilir, sözle bir haksızlık olabilir, haksız bir muamele yapmak olabilir. Derece derece, renk renk, merdiven merdiven, kademe kademe bir haksızlık.

Bir müslüman bir kimse tarafından böyle bir ters muameleye mâruz kalırsa, mağdur ve mazlum olursa ve karşısındaki kimse müslümansa hakkını araması gerekebilir. İcabında kendisini savunması gerekir, onları da ayrıca açıklarız. Ama Peygamber Efendimiz şöyle diyor:

“Bir haksız muameleye uğramış da affetmişse, ‘Hadi seni affettim, bağışladım; sen bana şu zulmü, şu haksızlığı yaptın ama seni affettim.’ Derse.”

İşte bu affetmek de çok büyük bir şey oluyor. Tabi bu affetmenin hududu var. İnsan kendisine ait bazı şeyleri affeder de, topluma zararı dokunan şeyleri affedemez. Onu bugün de biliyoruz. Bazen bir şahıs “Ben davacı değilim.” dese bile kanunlar suçlunun yakasına yapışabiliyor.

O suçluyu kim takip ediyor?

Adam; “Ben davacı değilim.” diyor, kenara çekiliyor ama Cumhuriyet Savcısı yakasına yapışıyor, bırakmıyor.

“Hayır! O affetse bile ben bu affı kabul etmiyorum, sen bunu topluma karşı bir suç olarak işledin, gel bakalım cezasını çek.” diyebiliyor.

Böyle durumlar var. Hatta bir keresinde ben okumuştum da şaşırımtım. Sanıyordum ki müslüman pasif olacak, boynunu bükecek. Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Bir müslümanın malına ve canına kast edildiği zaman.” “Sadece canı” demiyor, aynı zamanda “malı için” diyor. “Malı ve canına kast edildiği zaman mücadeleye kalkışırsa bu onun savunma hakkıdır ve öldürülürse şehit olur.”

Dağ başında gidiyorsunuz, birisi yolunuzu kesiyor, malınızı istiyor “ver paraları, boşalt ceplerini” diyor, vesaire. Veyahut kamyonu durduruyor, malları almaya kalkıyor. O da vermek istemiyor; bir mücadele oluyor, sonunda yaralanıyor, ölüyor. İşte o zaman şehit oluyor, şehit sayılıyor.

Ben sanıyordum ki “Mal, ne olacak? Nasıl olsa gelir, bir ses çıkarmayayım” desin ama dinimiz öyle dedirtmiyor. Haksızlığa yüz verdirmiyor, onun karşısında mücadeleyi asil ve soylu bir davranış olarak kabul ediliyor.

Bu gibi durumlar, bu yönüyle de burada parantez içinde anlatılmalı. Affedilebilecek şeyler affedilmeli. Affedilmemesi gereken şeyler de var. Affedildiği zaman, karşı taraf bunu âdet edindiği zaman, cemiyetin düzeni bozulacaksa o zaman da affetmek olmaz. Büyüklerimiz “Merhametten maraz doğar.”

demiş. Maraz “hastalık” demek. Çok acıyınca hastalık çıkar.

Nasıl bir hastalık çıkar?

Ahlâkî bir hastalık çıkar, sosyal bir hastalık çıkar; bazı şeyleri de affetmemek lazım. Hatta yine Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Eski ümmetler kendilerinin fakirleri, yoksulları; itibarsız, çevresiz, güçsüz olanları suç işlediği zaman, onların suçlarının cezalarını verirlerdi. Ama soyluları, itibarlıları, asilleri, çevresi olanlar suç işlediği zaman onlara ses çıkarmazlardı; onun için helak oldular.”

Böyle bir şey yapılmamalı. “En yakınım bile bir suç işlese onu cezalandırırdım.” diye hadîs-i şerîfler var. Bu da İslâm’ın nasıl işin her tarafını düşündüğünü; her yönden ne kadar güzel, ne kadar mükemmel, ne kadar çok yönlü, ne kadar ilâhî, ne kadar dengeli olduğunu gösteriyor.

Demek ki “affedilecek bir şey olduğu zaman affederse” Birisi ona bir kaba söz söylemiş, bir kaba iş yapmış, kendisinin maddî

mânevî bazı zararlara uğramasına sebep olmuş ama özür diliyor; tamam, o zaman onu affederse...

Başından başlayalım. “Bir müslüman bir rahatsızlığa, üzücü duruma düşer, müptela olur da sabrederse veyahut kendisine Allah tarafından nimet verilir de ona şükrederse veyahut kendisine haksız bir işlem yapılır da yaparı affederse;”

Ve zaleme fe'steğfera.

Veyahut da insan bazen kendisi frenleri tutamaz, yanlış işi kendisi yapar, kendisi başkasına haksız muamele yapar. Bu sefer ne olacak?

Hemen dönecek, hatasını anlar anlamaz hemen bırakacak. İş işten geçmişse o zaman da Allah'tan af dileyecek;

“Yâ Rabbi! Ben zulmettim, haksızlık yaptım.”

Zulüm, bazen “günah” mânasına da geliyor. “Yâ Rabbi! Şu günahı işledim, beni mağfiret et, affeyle, pişman oldum.” diyecek.

“Kendisi zulmettiği zaman da böyle istiğfar ederse insanlar huzur ve emniyete

ulaşmışlardır, âhirette de hidayete ermişlerdir, mutlu sona ulaşmak kendilerine bahşedilmiş, kolaylaştırılmış demektir.”

Bu hadîs-i şerîfi hayatımıza uygulasak ne kadar güzel olacak değil mi?

Bunların hepsi insanın başına gelebiliyor. Başımıza hastalık gelebilir, üzücü şeyler gelebilir; o zaman müslüman olarak sabredeceğiz. Bu sabrı çok kimse yapmıyor. Maalesef feryâd u figânı basıyor, itirazı yükseltiyor ve hatta Allah’a âsî olacak, hoşuna gitmeyecek tarzda ifadeler kullanabiliyor. Böyle olmaması lazım. Dişini sıkacak, sabredecek. Niyetleri anlayacak, nimetlere de şükredecek. Kendisine kötü muamele yapılmışsa zengin ve engin bir iç âlemi olacak, affedecek, “Seni bağışladım.” diyecek.

Merhum Ârif Nihat Asya’nın “Aff-ı Umûmî” diye bir şiirini hatırlıyorum; “Onu affettim, bunu affettim.” diye güzel bir şiiri vardır; kabrinde nur içinde yatsın.

İnsan biraz da engin olmalı, bağışlayıcı olmalı. Affetmek büyüklüktür. Bir de hatalarını anladığı zaman derhal dönmeli, kendisini frenlemeli; hem haksızlık yaptığı

kimseden özür dilemeli hem de Allahu Teâlâ hazretlerine yönelip “Yâ Rabbi! Ben zulmettim, haksızlık ettim, affet. Nasıl telafi etmem gerekiyorsa onu da yapayım.” demelidir. Bu hadîs-i şerîfte çok güzel bir prensip grubu gözümüzün önüne serilmiş oldu, kulağımıza geldi.

Allah bu güzel mânaları gönlümüze nakşeyesin. Cümlemizi sabırlı, şükürlü, affedici, tevbe edici kullar eylesin.

b. Kur'an-ı Kerim'e Uymanın Ödülü

Gelelim ikinci hadîs-i şerîfe.

İbn Abbas *radiyallahu anhümâ'* dan Taberânî rivayet etmiş. Bu ikinci kısa hadîs-i şerîf de hatırda kalabilir.

من اتبع كتاب الله هداه من الضلالة، ووقاه سوء

الحساب يوم القيامة.

Meni'ttebea kitâba'llâh hedâhu mine'd-dalâleti ve vekâhu sûe'l-hisâbi yevme'l-kıyâmeti.

Burada da cümlelerde paralellik var, ses güzellikleri var, aynı zamanda çok özlü bir söz.

Bizim “atasözleri” dediğimiz zaman anladığımız gibi ve mânası çok genel bir hakikati ifade ediyor. Çok güzel. Bu hadîs-i şerîfe sımsıkı sarılısak kurtuluşumuza vesile olacak.

Peygamber Efendimiz şöyle buyuruyor:

“Kim Allah’ın kitabına sarılırsa, tâbi olursa, ittiba ederse yani ona uyarsa;”

Onu kendisine önder ediniyor, Allah’ın kitabını rehber ediniyor ve kendi hallerini ona uyduruyor. Allah’ın kitabına tâbi oluyor, ne demişse yapıyor, yasaklamışsa bırakıyor.

“Kim Allah’ın kitabına ittiba ederse;” *Hedâhu mine’d-dalâleti*. “Allah onu sapıklığa düşürmez, sapıklıktan saptaktan kurtarır, hidayete erdirir, rızası yoluna sokar, sonunda mükâfatları vereceği yöne çevirir.”

Ve vekâhu sûe’l-hisâbi yevme’l-kıyameti. “Kıyamet gününde de, mahkeme-i kübrâ’da da müthiş bir şekilde hesaba çekilmekten onu korur.”

“Gel bakalım niye şunu şöyle yaptın! Niye bunu emrettiğim halde yapmadın!” gibi çeşitli hitaplar, hırpalamalar, sorgular, terletici bir

hesap olabiliyor bazı insanlara. Hesabın kötü bir şekilde cereyan etmesi bazı insanlar için oluyor. Bazıları da güzel bir şekilde, kolay bir hesap görüp geçiyorlar.

Dün akşam köprüyü geçerken polis bizi durdurdu.

Allah Allah! Hayrola! Karanlıkta geçiyoruz, saat gece bire yakın, gişelerden geçiyoruz. Polis “şu tarafa” diye işaret etti, biz girdik, öteki polisin yanına kadar geldik. Baktım ki ellerinde tüpler var. Anladım ki orada alkol muayenesi yapmak istiyor. Alkol muayenesi yapmak üzere bizim arabayı oraya sevk etmiş. Polis memuru başını eğdi, benim simama baktı, sakallıyım. Yanımdakilere baktı, İslâmî kıyafetler içinde; “Buyurun, geçin.” dedi. Biz de “Hayırlı geceler.” dedik. Yani “kolay geçiş.” Bir durdurma oldu ama kolay geçiş oldu.

Âhirette de bazı insanlar bir hesap görecekler ama *hisâben yesîrâ*; “Kolay, az bir şekilde bir hesap.” Cennete girmek ondan sonra. Bir de en yüksek insanlar var. Allah bizi o duruma nâil eylesin, o muameleye mazhar eylesin; onlar hiç hesap görmeden cennete

girecekler. Bigayrihisab, hesap vesaire olmadan hesapsız muamele. Hani çok büyük bir toplantıya, herkesin şerefle rağbet ettiği bir toplantıya katılmak için herkes kuyruğa girmiş, ellerinde biletlerle kontrolden geçiyorlar. İçeri girmek isteyen bir sürü insan bilet bulamamış, dışarıda bekliyor ama bir bakıyorsunuz biri arabayla geliyor, koca kapılar ona açılıyor, herkes selam duruyor, hiçbir sorgu sual olmadan içeriye giriyor.

“Kim?” diyorsunuz.

“Bu protokolden, bu meşhur şahıs falanca.”

Elbette ona; “Biletin var mı?” diye sorulur mu? Zaten o toplantının şeref misafiri sayılıyor. İşte bazen “Gözümüze böyle manzara serilsin.” diye hatırıma geldiği için söylüyorum. Bazı insanlar da cennete bigayrihisab girecek.

Neden?

Allah’ın sevgili kulu. Dünyada Allah’ın rızasına uygun yaşamış. Allahu Teâlâ hazretleri onlara sorgu sual etmeden, defter

divan açıp terletmeden bigayrihisab cennete sokacak.

Bakın bu hadîs-i şerîfte ne diyor?

“Allah, kötü bir şekilde hesaba mâruz kalmaktan ve sonunda hesabı bozuk çıkıp cehenneme düşüp azap görmekten korur, hidayete erdirir. Kötü bir hesaba çekilip mahv u perişan olmaktan korur.”

Kimi korur?

Üstüne bastıra bastıra söylüyoruz. Kitabı'na tâbi olanları korur. Yani hepimiz mü'minler olarak, müslümanlar olarak Kur'ân-ı Kerîm'e tâbi olacağız. Kur'ân-ı Kerîm bizim rehberimizdir. İçinde Allahu Teâlâ hazretlerinin emirleri ve yasakları var. *Fâtiha*'sından *kul eûzübirabbînâs*'a kadar, sonuncusuna kadar. İçindeki ahkam için. Mehmed Âkif ne güzel söylüyor.

Ölüler için inmedi ki bu kitap. “Cenazelerde okunsun, kabirlerde okunsun.” diye inmedi ki diriler için indi. “Mü'minlerin hayatı dirlik ve düzenlik içinde olsun.” diye indi. “İnsanların hayatını düzenlemek için, güzel ahlâkını tamamlamak için, güzel şeyler

yapmaları için” indi. “İnsanlar dünyada birbirlerini kırmassınlar, üzmesinler.” diye bir nizam getirmek için indi. Onun ahkâmına herkes uyarsa nizam olacak, uymayan da cezasını bulacak. Onun için bu konuda kendinizi bir kontrolden geçirin, kendi kendinizi sorgulayın.

Muhakkak ki evinizde Allah’ın kitabı Kur’ân-ı Kerîm kaç tane vardır!

Kimisi yaldızlı, kimisi büyük, kimisi küçük, kimisi tercemeli. Evet, Allah’ın kitabı elinizde var ama yaşayışınız, halleriniz, ahlâkınız, davranışınız, âdetleriniz, kazancınız, ailevî durumunuz, komşuluk münasebetleriniz Allah’ın kitabına uyuyor mu? Allah’ın kitabında bize emrettiği şekilde mi? Yasaklarından kaçınıyor musunuz?

Bunu bilmek için Allah’ın kitabını bilmek lazım. Allah’ın kitabını bilmek için de güzel bir zamanımızı, günümüzün hatırlı, büyük bir zamanını Allah’ın emirlerini, kitabını öğrenmek için harcamak lazım. Bunu çok kimse yapmıyor. Kur’ân-ı Kerîm’i birazcık kekeleyerek okumayı kendisine kâfi sanıyor, ömrü böyle geçiyor. 70-80 yaşına geliyor,

Kur'an'ı okumadan göçüp gidiyor. *Ihlas*'ı, *Fâtiha*'yı bilmekle gideceğini sanıyor.

Hayır! Allah'ın kitabını bilecek, Allah'ın ahkâmını bilecek, Allah'ın haramlarını bilecek. Kur'ân-ı Kerîm'i, Kelâm-ı Kadîm'i kendisine önder, rehber edinecek, kendisini ona uyduracak; "Bu benim nizamnâmemdir, bu benim ilâhî kanunumdur, bu bana Allah'ın hitabıdır, bu Allah'ın mukaddes kitabıdır." diye onu göğsüne basacak, öpüp başına koyacak, gönlünden ona tâbi olacak, ahkâmını da bilecek, ona cahilce hareket etmeyecek.

Bir müslüman alimdir, elbette ârifdir, elbette Kur'ân-ı Kerîm'in ahkâmına uyması gerekiyor. Lütfen hepimiz kendimizi kontrol edelim, Kur'ân-ı Kerîm'in ahkâmına uymaya çalışalım. Kur'ân-ı Kerîm'i açalım, âyetleri okuyalım, mânasını okuyalım ve kendi kendimize soralım:

"Benim yaşantım, benim hayatım, benim davranışlarım bu âyetlerin içinde anlatılan şeylere uyuyor mu?"

Uymuyorsa Kur'ân-ı Kerîm'e göre kendimizi düzenleyelim ki Allahu Teâlâ hazretleri kıyamet gününde bizi korusun,

hidayete erdirsin ve cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin.

Çocuklarımızı da Kur'ân-ı Kerîm bilgisiyle yetiştirelim.

Çocuklarımızın mutlaka bilmesi gereken bir bilgi dalı Kur'ân-ı Kerîm'dir, dindir, imandır. Ama öbür tarafta İngilizce öğrensin, tıp öğrensin, dil ilimleri öğrensin hatta onda profesör olsun, ihtisaslar yapsın hatta birkaç fakülte bitirsin ama mutlaka mutlaka hepimizin Allah'ın kitabını bilmesi lazım; "bileyim" diye her gün şevkle okuması lazım. "Lütfen her gün Kur'ân-ı Kerîm için biraz zaman ayıralım, birkaç saatimizi Kur'ân-ı Kerim'e ayıralım." diye şu mübarek Cuma gününde sizlere hatırlatıyorum.

Gelelim üçüncü hadîs-i şerîfe. Zaten bu iki hadîs-i şerîf, insanları hidayete erdirmek için, cennete götürmek için kâfi kuralları, esasları ihtiva ediyor ama bir şeyi üç defa yapmak sünnet olduğundan üçüncü hadîs-i şerîfi de okuyacağım. Bunu da el-Bezzaz rivayet eylemiş. Peygamber Efendimiz burada da yine umumi bazı esasları bize ifade buyuruyor. *Sallallahu aleyhi âlihî ve sellem.* Allah

şefaatine erdirsin, cennette cümlemizi kendisine komşu eylesin, onun köşkünün yanında köşklerimiz olsun inşaallah.

من اجتنب أربعا دخل الجنة الدماء والأموال
والفروج والأشربة.

*Meni'ctenebe erbean dehale'l-cennete'd-
dimâe ve'l-embvâle ve'l-fürûce ve'l-eşribe.*

Ne kadar kısa bir cümle. Efendimiz diyor ki:

“Şu dört şeyden sakınan, korunan, bunları yapmayan insan cennete girer, girmiş demektir.”

Dehale'l-cennete. Mâzi siygasıyla
“Cennete girdi.” demek.

“Kim ki bu dört şeyden korundu, cennete girdi.”

“E daha cennete gitmedik.”

“Girdi.” diyor.

Ne demek?

“Mutlaka girer, kendisini girdi saysın.”
demek.

Böyle söylemekte de güzel bir mâna var. *Yedhulü* demiyor, “girecek” demiyor, “Girmiş sayılır.” diyor. Onun için bu dört şeye de dikkat edelim, bundan kendimizi koruyalım.

Nedir bu dört şey?

Sıralıyor. *Dima'*. *Dima' dem* kelimesinin çoğuludur. *Dem* “kan” demek. “Kanlardan kendisini koruyan.” *Ve'l-emvâl*. *Emval*, “mal” kelimesinin çoğuludur. “İnsanın sahip olduğu varlıklar, eşyalar, mülkler.” *Ve'l-fürûc*. *Fürûc* da *ferç* kelimesinin çoğuludur. “Tenasül âleti” demek. Ama buradan kast edilen “namus” oluyor. *Ve'l-eşribe*. “Bu da “şarap” kelimesinin çoğuludur. “Meşrubat, içecek şeyler” demek. Dört şeyden sakınacağız.

Bunları açıklayalım; sakınacağımız şeyleri bilelim, tarifi doğru, güzel yapalım.

Birincisi, kanlardan sakınacak. Müslüman kanlardan sakınabilirse cennete girecek.

Kanlar nedir?

Bir insan bir insana bıçağı çekiyor, saplıyor, kanını yere akıtıyor, kanları yere saçılıyor. Geçen gazetede vardı, dehşet içinde okudum. Kocasını bıçağı eline almış, karısını

bıçağı eline almış; tabi kimse bilmiyor ama olay yerine geldikleri zaman o anlaşılıyor. İkisinin elinde de bıçak var, bıçaklaşmışlar, âdeta düello yapmışlar, birisi ötekisini öldürmüş.

Hani hayatı beraber sürdüreceklerdi, aynı yastıkta kocayacaklardı, mutlu olacaklardı?

Hani İslâm'ın tarihte bize gösterdiği, sergilediği mutlu aile tipleri, o başörtülü hanımefendi tipleri? “Efendi bugün ne istersin? Buyur, emret.” diye kocasına itaatli olanlar? Hani o hanımına sevgili, saygılı, güzel ifadeler kullanan, onu yediren, içiren, himaye eden, üzmeyen, yormayan efendiler nerede?

c. İntihar Eden Cehennemlik Olur

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Böyle eline bıçakları alıp düello eden çiftler, alınan terbiyenin yanlışlığından, kültürün kaymasından, bunların İslâm'ın hakimiyetinin dışındaki sahalara düşmüş olmasından kaynaklanıyor. İslâm'da can son derece önemlidir. İnsan, değil bir başkasının canına, kendisinin canına bile kıyamaz. “Can benim canım, istediğimi yaparım.” diyemez,

kendi canına bile kıyamaz. “İntihar ederse kendi canına kıyarsa cehennemi boylar.” deniliyor.

“Hocam çok acıyor, ızdırabım var, dayanamıyorum.”

Dayanamıyorsan deminki hadîs-i şerîfte okuduğumuz gibi sabredeceksin, oradan ecir alacaksın. Allahu Teâlâ hazretlerine yalvaracaksın ama can senin değildir. Can, Allahu Teâlâ hazretlerinin sana verdiği bir emanettir. Ona iyi bakacaksın. Sabretmen lazım, kıyamazsın.

Kendi canına kıyamadığın gibi başkasının canına da kıyamazsın. Büyüğün canına kıyamadığın gibi küçüğün canına da kıyamazsın, bebeğin canına da kıyamazsın. Bir anne çocuğunu da aldıramaz, “Evlat istemiyorum.” diye düşük yapamaz. Onun da bir haysiyeti var, onun da bir varlığı var. Hasılı katil olamaz, can yakamaz, haksız yere kimsenin kanını dökemez.

Fakültede olduğum yıllardan hatırlıyorum. Gençler kışkırtıldığı için birbirleriyle çarpışarlardı. Bu memleketin evlatları hani o karı kocanın birbirleriyle

çarpıştığı gibi silah alıp birbirleriyle uğraşırlardı. Ben onlara söyledim:

“Bakın, biri, birinizin burnuna bir yumruk vursa yere bir damla kanı damlasa o kanın hesabını veremezsiniz. Böyle yapmayın.”

Aralarına girerdim. Silah çekerlerdi, silahlar patlardı, ben aralarına girerdim. Yumak gibi birbirlerine sarılmışlar, kavga ediyorlarken ayırmaya çalışırdım. Beş altısı birden birinin üzerine çullanmışlar.

Bunlar nedir?

Müslüman kardeşlerim!

Bunlar İslâm'dan ayrılmanın örnekleridir. İslâm'dan ayrılınca aynı ülkenin vatandaşları olsa bile düşman oluyor. Kendi ırkını düşünüyor; “Ben kürdüm.” diyor. “Ben Türk’üm.” diyor. Ama Yunanlı bile müslüman olunca bize geliyor, boynumuza sarılıyor.

Eski Cat Stevens sonra Yusuf İslâm adını alan o mübarek kardeşimiz, ben hastayken hastaneye de geldi; geçmiş olsun dedi, sakal bırakmış, cübbe giymiş. Tam bizim Karadenizli müslüman kardeşlerimiz gibi tatlı bir kıyafete bürünmüş. Yunanlıydı ama müslüman oldu.

Bak nasıl kardeş olduk. Nasıl aramıza geliyor, nasıl İslâmî çalışmalar yapıyor, nasıl parasını İslâm'a harcıyor; vakıflar kurmuş. Demek ki İslâm toplumun düzenini de sağlıyormuş, kardeşliği de sağlıyormuş.

Bazı insanlar maalesef İslâm'ı düşman edindiler, İslâm'ı kültürümüzden silmeye çalıştılar İslâm'a savaş açtılar. İşte bütün bu kan dökmelerin müsebbibi, gerçek failleri onlardır. Çünkü İslâm, insanların gönüllerinden çekilip alınınca insanlar çok vahşi varlıklar oluyorlar. İşte Sırplar'ı görüyorsunuz, işte Kafkasya'yı görüyorsunuz, işte Afrika'daki katliamları görüyorsunuz. Ruanda da, Tutu kabilesinde yapılan katliamların haddi hesabı yok. İşte İslâm'da böyle şey yok. İnsanoğlu muhteremdir, kan dökülmez, kimsenin canına kastedilmez.

“Kan dökmekten kendisini koruyabilirse” Bir. *ed-Dima'* dediği bu. Adam öldürmek yok, yaralamak yok. Tabi insanlık hâli; mal sahibi olmak istiyor, kazanıyor, uğraşiyor. Ama bunları haksız yerden, rüşvetle, haksızlıkla, hırsızlıkla alırsa, nâhak yere gayrimeşru şekilde kazanırsa bunlar da haram oluyor.

Haram mallar, haram mülkler, haram varlıklar...

Bunlar ahirette ne oluyor?

Feci şekilde cezaya uğramaya sebep oluyor, dünya da hayrını görmüyor. Çeşitli şekillerde çoluk çocuğunda da tezahür ediyor. Bu aldığı haramların zararları ailesinde, sıhhatinde, çoluğunda çocuğunda, dünyasında da görülüyor. Ben böyle çok insanlar hatırlıyorum. Haram malları dolayısıyla kendi oğlunun, çocuğunun suikastına bile uğramışlar, feci bir şekilde hayatları sona ermiş. Onun için bir insan; can yakmaktan, adam öldürmekten kaçındığı gibi malları edinirken de haramdan kaçınması lazım. Helalinden kazanmaya, helalinden mal mülk edinmeye çok dikkat etmesi lazım; böyle olursa cennete girebilir.

Üçüncüsü, *ve'l-fürûc* yani namusuna dikkat edecek. Kendi namusuna gölge düşürmeyecek, başkasının namusuna tecavüz etmeyecek, zinaya yaklaşmayacak. Allahu Teâlâ Kur'ân-ı Kerîm'inde; "Zinaya yaklaşmayın." diyor.

وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَا

*Ve lâ takrabü'z-zinâ.*¹ *Ve lâ teznû.* “Zina etmeyin.” demiyor. “Zinaya yaklaşmayın.” diyor. Burada alimler bir inceliğe dikkat ediyor, ilgi çekiyorlar. İnsan zinaya birden bire düşmez. Zinaya yaklaştırmacı bir takım ön şartlar, ön işler oluyor; bakışmalar, işaretleşmeler, tanışmalar oluyor. İş yavaş yavaş ilerliyor. Gittikçe ateş bacayı sarıyor; onun için insan günaha düşüyor. İslâm her türlü kötülüğü önceden engellediği için;

وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَا

Ve lâ takrabu'z-zinâ. “Zinaya yaklaşmayın.” diyor. Yani sizi zinaya yakın duruma getirecek işlere bile bulaşmayın. Bir müslüman, yabancı bir kimseye bakmayacak bile. Emin olun cennette bir derece kazanmanın, dünyada büyük bir mertebeye ulaşmanın çok büyük bir şartı budur.

İnsanın gözünü, elini, dilini, tenasül uzvunu haramlardan koruyabilmesi çok önemli. Bu devirde maalesef bu

¹ 17/İsra, 32.

küçümseniyor. “Modern tahsil gördüm. Avrupa’da okudum, Amerika’da okudum, onlar böyle şeylere aldırıyorlar.” diyor.

Aldırıyorlar da mutlu mu oluyorlar?

Amerikalılar mutlu mu? Avrupalılar mutlu mu?

Onlar da arayış içinde. Biz mutluyuz; insanlara mutluluğu veren müslümanlar mutlu. Avrupalılar Amerikalılar bize ahlâk konusunda örnek olamıyor. Ahlâksızlıkta örnek oluyor. Görüyoruz ne kadar şen’î, çirkin ve kötü ahlâksızlıkları var. Homoseksüellik onlarda, flört onlarda, çeşitli çirkin şeyler onlarda... İşte bir müslüman bunlardan da korunacak. Müslüman namusuna, tenasül uzvuna sahiptir. Namusuna gölge düşürmez. Kendisi namuslu yaşar; başkasının namusuna da göz dikmez veya zarar vermez. Başkasının namusunu da korur.

Bir mecmuada okumuştum 1904’de mi 1905’de mi, bundan 90 sene kadar önce Kapalıçarşı’ya Fransız sefaretinden bir grup gelmiş. Kapalıçarşı tarihî bir yer, egzotik bir yer. Fransızlar merak ediyorlar. Oradaki mallar, antikalar onların dikkatini çeker. Türk

mallarından bir şeyler alacaklar. 1905 senelerinde padişahlığın olduğu, Osmanlı'nın yaşadığı devrede Kapalıçarşı'ya girmişler. Kapalıçarşı esnafı şaşırılmış. Eskiden Kapalıçarşı'da kadın dolaşmazdı, alınacak şeyleri erkekler alırdı. Kadının öyle çarşı pazarlarda dolaşması olur mu?

Peçeli değil, çarşafly değil. Fransız madamları. Biraz garipsemişler. Çarşı içinde esnaf var, hamal var, tezgâhtar var, çeşitli insanlar var. Bazı kabadayılar kenardan bakmaya başlamışlar, bıyık burmaya başlamışlar. Tabi ahlâksız bir durum, kötü bir şey. Bunun üzerine bizim hacı babalar bir harekete geçmişler, oradaki Fransızlar'a bıyık kıvıranları kaçırtmışlar. Fransızlar da dikkat etmişler; “Ne oluyor?” diye sormuşlar. Bu durumu kitaplarına yazmışlar. Yazdıkları kitapta; “Türkler namuslarına çok düşkün, çok namuslu millettir. Kendilerinin namuslarına düştükleri kadar gözlerinin önünde başkalarının namusuna yan bakılmasına da tahammülleri yoktur. Bakın orada bizim madamlara yan bakılmasına bile müsaade etmediler.” diye methetmiş.

Namusumuzu da koruyacağız, helalinden mal edineceğiz, kan dökmeyeceğiz.

Sonuncusu nedir?

Ve'l-eşribe. “Meşrubattır.” Meşrubat ana hatlarıyla ikiye ayrılır: Bir, helal meşrubat. İki haram meşrubat; şaraplar ve çeşitleri.

Fakültemizde bir profesörümüz vardı, Hamdi Ragıp Atademir, Allah rahmet eylesin. Millî Eğitim bakanlığı yaptı. Zamanında Almanya'ya gitmiş. Kocaman bir sofrada Türk heyeti ile Alman heyeti oturmuşlar. Sofra donatılmış; çeşitli yemekler geliyor, çeşitli içkiler konulmuş. Dikkat etmişler; Hamdi Ragıp Bey içki almamış; sadece meşru ve helal olan, meyve suyu, maden suyu, normal su gibi meşrubatları almış.

“Beyefendi! İçki almıyor musunuz ?” demişler

Demiş ki;

“Allah'ın o kadar helal meşrubatı var ki o kadar helalin içinde harama düşmeye lüzum yok!”

Kendisi anlatmıştı. Tatlı, lezzetli, sıhhate uygun, nice güzel meşrubat varken insan gidip

de sağlığına zararlı, karaciğerini bozan, siroz yapan, sarhoş eden, aklı gütüren, arabayı direğe çarptıran, boğaz içinde denize uçurtan, çeşit çeşit zararlara sebep olan alkollü, haram olan içkileri içer mi?

İçiyorlar. Bazı kimseler sarhoş oluyorlar, çeşitli zararlarını da görüyorlar ama onun engellenmesi lazım. Onun için Peygamber Efendimiz; “Kan dökmekten, haram mal mülk edinmekten kendisini koruyan, namusunu koruyan, sarhoşluk verici şeyleri içmekten kendisini koruyan cennete girer.” buyuruyor.

O halde biz de kimseye zulmetmemek konusunda etrafı uyaralım. Biz yetmiyoruz, kan dökmüyoruz ama kan dökülmemesi konusunda sağlam bir efkâr-ı umumiye oluşmasına çok dikkat etmemiz lazım. Hiç kimseye yüz vermeyelim. Katillere merhamet, cemiyete hıyanettir, ihanettir. Katil cezasını bulacak, katil hiçbir şekilde alkışlanmayacak.

Haram da öyle. Haram yoldan mal edinenleri de olanca gücümüzle engellemeye, kötülemeye ve onlara kař çatmaya gayret etmeliyiz ki onlar da yapamasınlar.

Namus konusu da öyle. Kimsenin namusunu gölgelendirmeyeceğimiz gibi, bu gibi yanlış olan şeylere karşı da tavrımızı almalıyız. “Böyle şey olmaz! Böyle edepsizlik olmaz! Aklını başına topla, haddini bil, edebini takın!” diye bir tavır almamız lazım.

d. Haramla Mücadele

İçkiyle de bir mücadele başlatmamız gerekiyor. Evet, Türkiye’de de çeşit çeşit içkiler hatta tekeller tarafından imal ediliyor ama yanlış bir politika. Amerika 1930’lu yıllarda hıristiyan bir ülke. Onların kitaplarında şarapla ilgili bir hüküm bulunmadığı halde bir ara içkiyi yasaklamışlar. Neden? Akıl ve mantık gibi ilim de içkinin zararlarını, ortaya koyuyor. İnsan içtiği zaman günaha giriyor; içmediği zaman sevap kazanıyor, cennete giriyor. Onun için biz de böyle bir fırsatı kaçırmamalıyız ve bunu var gücümüzle umumiyete yaygınlaştırmaya çalışmalıyız. İçimizdeki bazı kimselerin İslâm’a olan düşmanlığından dolayı bu gibi yanlışlıkları; içkiyi, zinayı, haramı, rüşveti, adam öldürmeyi âdeta hoş görür gibi hatalı bir duruma kimse düşmesin, aklını başına

toplasın, Allah'ın yoluna gelsin, Allah'ın emrini tutsun da kendisi de toplum da mutlu olsun; dünyası da, âhireti de mâmur olsun, Allah cennetine dahil eylesin, cemaliyle müşerref eylesin. Bugünkü Cuma sohbetimizde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in, içindeki mânaları dolayısıyla, ana esasları itibariyle toplumu kurtaracak üç tane özlü hadîs-i şerîfini sizlere arz ettik. Allah cümlelerinizi dünyada ve âhirette mutlu eylesin. Peygamber Efendimiz'in sevgisine, iltifatına, teveccühüne, şefaatine nâil eylesin ve dileriz âhirette bizi ve sizi Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin. Firdevs-i âlâda, havz-ı kevserinden doya doya nûş etmeyi cümlemize nasip ve müyesser eylesin.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

23 Safer 1416 / 21.07.1995

AKRA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

**SERVER
Kürsü**